

نقش باورهای ارتباطی، ابعاد تاریک شخصیت و اعتماد اجتماعی در نگرش به خیانت زوجین

متین یوسفی مریدانی^۱، حسین فلاحیان^۲، نیلوفر میکاییلی^۳^۱ کارشناس ارشد روان شناسی عمومی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران (نویسنده مسئول)^۲ مربی، گروه روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرند، تبریز، ایران^۳ استاد گروه روانشناسی عمومی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

matin.yousefi1262@gmail.com

چکیده

مسئله خیانت زناشویی در جامعه ایران به عنوان یک نگرانی مطرح است و با ناپایداری در روابط و نرخ بالای طلاق همراه است. لذا تحقیق حاضر به دنبال پاسخگویی به این سوال است که آیا باورهای ارتباطی، ابعاد تاریک شخصیت و اعتماد اجتماعی در نگرش به خیانت زوجین نقش دارند؟ پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری، کلیه زنان و مردان متأهل شهر رشت در سال ۱۳۹۸ بود. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های باورهای ارتباطی، ابعاد تاریک شخصیت، سنجش اعتماد اجتماعی و نگرش به خیانت استفاده شد. نتایج نشان داد که بین نگرش به خیانت و باورهای ارتباطی رابطه منفی و معناداری برقرار است ($r = 0/57$ ؛ $p < 0/01$) و همچنین بین نگرش به خیانت و ابعاد تاریک شخصیت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد ($r = 0/52$ ؛ $p < 0/01$) و بین نگرش به خیانت و اعتماد اجتماعی رابطه منفی و معنادار برقرار است ($r = 0/42$ ؛ $p < 0/01$). همچنین ۱۹ درصد از کل واریانس نگرش به خیانت به وسیله باورهای ارتباطی، ۶۱ درصد به وسیله ابعاد تاریک شخصیت و ۷۸ درصد به وسیله مولفه‌های اعتماد اجتماعی تبیین می‌شود. با توجه به نتایج و با در نظر گرفتن اهمیت موضوع، برگزاری کلاس‌های آموزشی نحوه ارتباط موثر در دوران نامزدی؛ افزایش صمیمیت موثر، با آرایه راهکارهای علمی و عملی، تلاش برای ایجاد شناخت دو سویه زوجین و مشاوره مستمر جهت هدایت نظام خانواده و آشنایی زوجین با وظایف خود پیشنهاد می‌شود.

واژه‌های کلیدی: باورهای ارتباطی، ابعاد تاریک شخصیت، اعتماد اجتماعی و نگرش به خیانت زوجین

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

مهمترین فرض رابطه عاشقانه، منحصر به فرد بودن آن است، یعنی اعتقاد به این که هر دو نفر از نظر مسایل عاطفی و جنسی به یکدیگر متعهد هستند. با این وجود خیانت در جوامع امروزی رو به افزایش است (فینچام و بیچ^۱، ۲۰۱۰). مسأله خیانت زناشویی در جامعه ایران نیز به عنوان یک نگرانی مطرح است و با ناپایداری در روابط و نرخ بالای طلاق همراه است (مدرسی، زاهدیان و هاشمی محمدآباد، ۱۳۹۳).

یکی از عوامل تاثیرگذار در نگرش به خیانت زناشویی باورهای ارتباطی می باشد. باور و نگرش هر فرد در ارتباط و شیوه با هم بودن می تواند با پدیده خیانت زناشویی ارتباط داشته باشد (دهقان، لواسانی و مدنی، ۱۳۹۷). پژوهش ها نشان داده است که برای یک ازدواج رضایت بخش، برقراری و تداوم ارتباط اثربخش ضروری است. برقراری ارتباط یکی از مهارت های اصلی زندگی است. یکی از عواملی که می تواند اثربخشی یک ارتباط را تضعیف کرده و موجب عدم درک درست پیام فرستاده شده یا به عبارتی رمزگشایی صحیح آن شود عبارت از باورهای غلط، پیش داوری ها و نگرش های منفی است. در واقع هر چه حوزه شناختی دو عنصر ارتباط یعنی گیرنده و فرستنده پیام از یکدیگر دورتر باشند، اثربخشی ارتباط کمتر خواهد بود (آزادی فر و امانی، ۱۳۹۵). به نظر بک وقتی طراح های شناختی تحت تأثیر تحریفات شناختی قرار می گیرد، حکم باورهای غیرمنطقی را پیدا می کنند و این باورهای افراطی و بسیار مطلق باعث می شوند نظام تفسیری همسرها به صورت غیرمنطقی و نادرست عمل کند. طبق تعریف ایدلون و اپشتین (۱۹۸۲) به نقل از آدیس و برنارد (۲۰۱۳) منظور از باورهای ارتباطی، دیدگاهی است که زوجین نسبت به رابطه زناشویی خود دارند و آن را به عنوان حقیقت پذیرفته اند و منظور از باور ارتباطی غیرمنطقی آن دسته از تفکراتی می باشد که مختص رابطه زناشویی است و در اثر استفاده افراطی ایجاد مشکل می کند. ایدلون و اپشتین با توسعه ارزیابی باورهای غیرمنطقی پنج باور ارتباطی غیرمنطقی شامل "باور تخریب کنندگی مخالفت"، "توقع ذهن خوانی"، "باور به عدم تغییرپذیری همسر"، "کمال گرایی جنسی" و "باور مربوط به تفاوت های جنسیتی" را که در روابط زناشویی سهیم هستند، مشخص کردند (دهقان، لواسانی و مدنی، ۱۳۹۷). شهرستانی، دوستکام، رهباندار و مشهدی در سال ۱۳۹۱ طی پژوهشی در رابطه با این موضوع به این نتیجه دست یافتند که هر قدر باورهای ارتباطی ناکارآمد مختص رابطه زناشویی بیشتر باشد، رضایت مندی در رابطه زناشویی کمتر خواهد بود. جمشیدی، صاحب دل و شکوری در سال ۱۳۹۵ در پژوهشی دریافتند که باورهای ارتباطی ناکارآمد با تزلزل پیوند زناشویی و خیانت رابطه معناداری دارد.

^۱. Fincham & Beach

یکی دیگر از متغیرهایی که می‌تواند در پیش‌بینی کیفیت روابط زناشویی و نگرش به خیانت تأثیرگذار باشد، صفات تاریک شخصیت می‌باشد. در سال‌های اخیر توجه زیادی به اشکال زیربالی‌نی رفتارهای آزارنده اجتماعی در بین روانشناسان شده است. یکی از مفاهیم نسبتاً جدید در این حوزه، سه‌گانه تاریک شخصیت است که با عنوان روانشناسی جیمزباند شناخته می‌شود (میکاییلی، صالحی، احمدی خویی؛ ۱۳۹۶). در میان بسیاری از صفات شخصیتی ناسازگار که بررسی شده‌اند، از سه رگه تاریک شخصیت تشکیل شده است (علمردانی، شاه محمدزاده، نوری و ۱۳۹۶). این سه صفت نامطلوب اجتماعی به ماکیاول‌گرایی، سایکوپاتی و خودشیفتگی ساب‌کلینیکی مربوط می‌شوند و با برخی صفات منفی از جمله، ناخوشایندی، بی‌صدافتی، پرخاشجویی و تعدادی از شاخص‌های پیش‌بینی‌کننده ازدواج کوتاه مدت ارتباط دارند. این سه صفت تاریک، همبستگی درونی بالایی با هم دارند ولی معادل هم نیستند. شخصیت ماکیاول‌گرایی دارای ویژگی‌های جاه‌طلبی، تفرقه افکنی، دورویی، تخریب‌گری و تحمیق کردن دیگران هستند. ماکیاول‌گرایی با خوشایندی و وظیفه‌شناسی پایین، خیانت و بی‌اخلاقی مرتبط است. مشخصه اصلی شخصیت سایکوپات، تکانشوری و هیجان‌خواهی بالا همراه با همدلی و اضطراب پایین است. سایر ویژگی‌های آنان شامل عاطفه سطحی، پشیمانی پایین، بهره‌کشی و فریبکاری می‌باشد. افراد خودشیفته دارای مشخصه‌های نیاز به تحسین، حس خود مهم بودن، فقدان بینش نسبت به نیازها و حس خود برترینی هستند. خودشیفتگی با پرخاشگری، تکانشوری و داشتن شرکای متعدد جنسی همبستگی دارد (نجفی‌پور، جعفری؛ ۱۳۹۵). برهانی‌زاد و عبدی در سال ۱۳۹۶ در پژوهشی در ارتباط با ابعاد تاریک شخصیت به این نتایج دست یافتند که بین نگرش به خیانت و ابعاد تاریک شخصیت رابطه معناداری برقرار است.

یکی از تفاوت‌های کلیدی افراد در شناخت اجتماعی انسان‌ها، تفاوت در میزان اعتماد به دیگران است. با توجه به این موضوع که فشار انتخاب طبیعی، تحول همکاری انسان‌ها را هدایت می‌کند و زیرساخت روان‌شناسی این پدیده اجتماعی است، اعتماد یک ضرورت روان‌شناختی برای ایجاد رابطه همکاری در بین فرد و افراد غریبه است. بر این اساس، تفاوت‌های فردی در ادراک اعتماد اجتماعی، طیفی از رفتارهای اجتماعی مرتبط با مشارکت را پیش‌بینی می‌کنند، از جمله کار خیریه، مشارکت در مالیات، رفتار دموکراتیک، شرکت در انتخابات. افراد با سطوح بالای اعتماد، اساساً شهروندان مطلوبی هستند (پترسون و آرائوئه، ۲۰۱۵). از منظر روان‌شناختی، اعتماد به دیگران یک ویژگی ساختاری در شخصیت افراد شناخته شده بر اساس مدل گرایش روان‌شناختی اعتماد یا عدم اعتماد به دیگران در سال‌های ابتدایی کودکی در افراد شکل گرفته و تنها با تجربیات دشوار و تروما ممکن است در مراحل بعدی زندگی تغییر کند. افرادی که از نظر شخصیتی ویژگی اعتماد به دیگران را دارا هستند،

^۲. Petersen & Aaroe

باورهای ذهنی مثبت و خوشایندی نسبت به احتمال همکاری با دیگران دارند (نیوتن، استوله و ازمرل،^۳ ۲۰۱۸) به عنوان یک دیدگاه مخالف، مجادله طبیعت-تربیت درباره اینکه قابلیت اعتماد به دیگران یک ویژگی شخصیتی است که در سال‌های ابتدایی کودکی فرا گرفته می‌شود؛ برخی از پژوهشگران معتقدند که این موضوع زیربنای ژنتیکی دارد (مونداک، هیز و کانچی،^۴ ۲۰۱۷). با وجود این جامعه‌شناسان معتقدند اعتماد یا عدم اعتماد اجتماعی اغلب اوقات نه با عوامل روان‌شناختی و ژنتیکی، بلکه با عوامل اجتماعی مانند تحصیلات، سطح درآمد، طبقه اجتماعی، رضایت شغلی، زمینه قومی و مذهبی افراد و عضویت در گروه‌های اکثریت یا اقلیت رابطه قدرتمندی دارد (نیوتن، استوله و ازمرل، ۲۰۱۸).

از دیگر سو، خیانت از مهم‌ترین عوامل تهدید کننده عملکرد، ثبات و تداوم روابط زناشویی است. تخمین زده می‌شود که بین ۴۰ تا ۵۰ درصد از نخستین ازدواج‌ها در ایالات متحده آمریکا و حدود ۲۴ درصد در ایران به طلاق منجر می‌شود (جهانگیری و محمدی، ۲۰۱۱). اغلب افرادی که ازدواج می‌کنند، در آغاز زندگی دارای سطح بالایی از رضایت زناشویی هستند، اما علاوه بر افت تدریجی که با گذشت زمان در رضایت زناشویی رخ می‌دهد، در همان هفته‌ها و ماه‌های اول ازدواج نیز مشکلات جدی رخ می‌دهد که اگر حل نشود می‌تواند رضایت و ثبات رابطه زناشویی را تهدید کند (مارکمن و فلوید،^۵ ۲۰۰۲). تحقیقات نشان داده‌اند که آشفتگی زوج‌ها، با اختلالات رفتاری و هیجانی فردی رابطه دارد (ویسمن، شلدون و گیورینگ،^۶ ۲۰۰۰).

لذا پژوهش حاضر، به دنبال پاسخگویی به این سوال است که آیا باورهای ارتباطی، ابعاد تاریک شخصیت و اعتماد اجتماعی در نگرش به خیانت زوجین نقش دارند؟

روش کار

پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری مورد مطالعه در این پژوهش کلیه زنان و مردان متأهل شهر رشت در سال ۱۳۹۸ بود. ۱۲۰ نفر زن و ۱۲۰ نفر مرد نمونه جامعه مورد نظر می‌باشد. برای دسترسی به نمونه با مراجعه به مراکز مشاوره اداره کل دادگستری شهر رشت، به روش نمونه‌گیری تصادفی، نمونه‌ای به حجم ۲۴۰ نفر انتخاب گردید. ملاک‌های

^۳ . Newton, Stplle & Zmerl

^۴ . Mondak, Hayes & Canache

^۵ . Markman & Floyd

^۶ . Wiseman, Sheldon & Gioring

شمول شامل: ازدواج زیر ۱۰ سال، هر دو جنس و حداقل تحصیلات دیپلم می‌باشد و ملاک‌های عدم شمول شامل ابتلای یکی از زوجین یا هر دو به مشکلات شدید روانی و جسمی بوده است. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های زیر استفاده شد:

پرسشنامه باورهای ارتباطی: این پرسشنامه برای اندازه‌گیری باورهای غیر منطقی در مورد روابط زناشویی توسط آیدلسون و اپشتاین (۱۹۸۲) ساخته شده است و دارای ۴۰ سوال و ۵ خرده مقیاس است که عبارتند از: باور تخریب‌کنندگی مخالف، باور به عدم تغییرپذیری همسر، توقع ذهن خوانی، کمال‌گرایی جنسی و باور به تفاوت‌های جنسیتی. پرسشنامه باورهای ارتباطی با طیف لیکرت شامل کاملاً غلط (۱) تا کاملاً درست (۵) می‌باشد. اپشتاین و آیدلسون در تحقیق خود نشان دادند که پایایی پرسشنامه باورهای ارتباطی با ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌ها از ۷۲ تا ۸۱ درصد برآورد شده است. نسخه فارسی این ابزار توسط مظاهری و پور اعتماد (۱۳۸۰) تهیه شده است که در آن آلفای کرونباخ محاسبه شده، ۰/۷۵ می‌باشد. همچنین نمره‌های این پرسشنامه با باورهای عمومی که توسط تست باورهای غیر منطقی جونز (۱۹۶۸) اندازه‌گیری شده بود همبستگی مثبت داشت. همچنین در تحقیق ایمل کامپ و همکارانش (۱۹۸۷) شواهد کافی برای روایی محتوایی و سازه وجود داشت و ارتباط مثبت بین باورهای ارتباطی و ناسازگاری زناشویی به همراه ارتباط منفی معنی‌دار بین بیشتر خرده مقیاسها ارتباط نزدیک وجود داشت (بوشمن به نقل از عبدالحمیدی، ۱۹۹۸).

پرسشنامه ابعاد تاریک شخصیت: مقیاس شخصیت تاریک توسط جانسون و ویستر (۲۰۱۰) طراحی شده است و بر مقیاس لیکرت و مشتمل بر ۱۲ گویه می‌باشد که به صورت اصلاً مرا توصیف نمی‌کند (۱) تا کاملاً مرا توصیف می‌کند (۳) نمره‌گذاری می‌شود. این مقیاس یک مقیاس خودگزارشی سه عاملی است که شامل ماکیاولیستی (۴ گویه)، پسیکوپاتی (۴ گویه) و خودشیفتگی (۴ گویه) می‌باشد. ضمن آنکه گویه شماره ۷ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌گردد. در پژوهش قمرانی و همکاران (۱۳۹۴) ضرایب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس ماکیاولیستی، خرده مقیاس خودشیفتگی، خرده مقیاس پسیکوپاتی و کل مقیاس به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۶۸، ۴۰ و ۰/۸۱ به دست آمد. روایی پرسشنامه مذکور نیز مطلوب گزارش گردیده است.

پرسشنامه سنجش اعتماد اجتماعی: گویه‌های پرسشنامه اعتماد اجتماعی با توجه به پنج مولفه رفتار مبتنی بر اعتماد کردن، تمایلات همکاری جویانه، صراحت، صداقت و اطمینان، توسط صفاری نیا و شریف (۱۳۸۹) با همکاری متخصصان مربوطه در این زمینه ساخته شد. این پرسشنامه شامل ۲۵ گویه می‌باشد که برای هر معرف ۵ سوال در نظر گرفته شده است. پرسشنامه اعتماد اجتماعی بر روی ۶۰۰ دانشجو (۳۰۰ نفر دختر و ۳۰۰ نفر پسر) دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز اجرا شد. ضریب آلفای کرونباخ هر پنج معرف به ترتیب برابر (۰/۹۷۱، ۰/۹۷۱، ۰/۹۶۶، ۰/۹۶۹، ۰/۹۶۷) بود؛ و ضریب آلفای کل ۰/۹۵ به دست آمد. همچنین جهت اندازه‌گیری روایی این پرسشنامه، در پژوهش صفاری نیا (۱۳۸۹) نتایج نشان داد که با

روش تحلیل مولفه‌های اصلی تنها یک عامل وجود دارد که ۵۲/۹۲ درصد واریانس را تبیین می‌کند و همه گویه‌ها در این عامل بارگیری می‌شوند و بیشترین بار عاملی مربوط به سوال یک بوده است.

پرسشنامه نگرش به خیانت: این پرسشنامه توسط مارک واتلی (۲۰۰۶) ساخته شده و ۱۲ عبارت دارد که از بسیار مخالف تا بسیار موافق نمره گذاری می‌شوند. آلفای کرونباخ این پرسشنامه در مطالعه عبدالله زاده (۲۰۱۰) ۰/۸۴ تأیید شده است.

شیوه اجرای پژوهش

در ابتدا برای جمع آوری داده‌ها با مراجعه به مراکز مشاوره، هدف از انجام پژوهش برای یکی از زوجینی که تمایل به همکاری داشت توضیح داده شد تا برای انجام پژوهش همکاری‌های لازم به عمل آید. قبل از اجرای پرسش‌نامه‌ها، کسب رضایت زوجین با بیان توضیحاتی درباره محرمانه ماندن، عدم ذکر نام و ملاک‌های ۷، ۸ و ۹ منشور اخلاق در پژوهش به دست آمد. سپس پرسش‌نامه‌های پژوهش در اختیار شرکت کنندگان قرار گرفت، در ضمن پژوهشگر از شرکت کننده درخواست می‌کرد که اگر پرسش نامفهومی وجود دارد قبل از تحویل دادن پرسش‌نامه آن را مطرح و پاسخ آن را از پژوهشگر دریافت کنند. در نهایت جهت تجزیه و تحلیل داده‌های این پژوهش از ابزارهای آمار توصیفی چون میانگین، انحراف معیار و فراوانی و برای آزمون فرضیه‌ها از آزمون‌های تحلیل همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه و نرم افزار spss نسخه ۲۴ استفاده شد.

یافته‌ها

یافته‌های این پژوهش در سه بخش اطلاعات جمعیت‌شناختی آزمودنی‌ها، یافته‌های توصیفی و یافته‌های مربوط به فرضیه‌ها به شرح زیر ارائه شده است:

جدول ۱: توزیع فراوانی آزمودنی‌ها بر اساس جنس

متغیر	فراوانی	درصد
زن	۱۲۰	۰/۵۰
مرد	۱۲۰	۰/۵۰
کل	۲۴۰	۱۰۰

جدول ۲: میانگین و انحراف معیار و واریانس جنس آزمودنی‌ها

متغیر	میانگین آماری	میانگین خطای استاندارد	واریانس
جنس	۱/۴۹	۰/۵۰	۰/۲۵

جدول ۳: میانگین و انحراف معیار نمرات آزمودنی‌ها در نگرش به خیانت، باورهای ارتباطی، ابعاد تاریک شخصیت و

اعتماد اجتماعی

متغیر	مؤلفه‌ها	میانگین	انحراف معیار
انحراف معیار	نگرش به خیانت	۴۴/۶۱	۶/۶۴
	باورهای ارتباطی	۲۲/۳۷	۲/۴۵
اعتماد اجتماعی	عدم تغییر پذیری همسر	۲۸/۶۹	۳/۱۱
	باور توقع ذهن خوانی	۲۶/۵۰	۲/۴۵
	کمال گرایی جنسیتی	۲۷/۹۴	۵/۵۵
	تفاوت جنسیتی	۱۴/۱۷	۴/۱۵
	کل	۱۸/۱۹	۱۳/۱۹
	ماکیاولیستی	۴/۳۸	۰/۴۸
	پسیکوپاتی	۷/۲۳	۰/۴۲
	خودشیفتگی	۸/۱۰	۱/۹۰
	کل	۱۸/۱۹	۳/۲۸
	اعتماد کردن	۱۶/۱۸	۲/۹۰
اعتماد اجتماعی	همکاری جوانه	۱۷/۲۳	۳/۲۹
	صراحت	۲۰/۰۴	۵/۲۲
	صداقت	۱۶/۹۶	۲/۵۰
	اطمینان	۱۲/۶۹	۳/۱۱
	کل	۸۳/۱۱	۱۲/۹۸

جدول ۴: ضرایب همبستگی نگرش به خیانت، باورهای ارتباطی، ابعاد تاریک شخصیت و اعتماد اجتماعی و مولفه-

های آنها

متغیر	تخریب	تغییر پذیر	ذهن خوان	کمال گرایی	تفاوت جنسی	باورها	ماکیاویستی	پسیدگی	خودشگفتگی	تاریک	اعتماد	همکار	صداقت	اطمینان	اعتماد اجتماعی
تخریب	۱														
تغییرپذیری	**	۱													
ذهن خوانی	**	**	۱												
کمال گرایی	**	**	**	۱											
تفاوت جنسی	**	**	**	**	۱										
باورها	**	**	**	**	**	۱									
ماکیاویستی	**	**	**	**	**	**	۱								
پسیدگی	**	**	**	**	**	**	**	۱							
خودشگفتگی	**	**	**	**	**	**	**	**	۱						
تاریک	**	**	**	**	**	**	**	**	**	۱					
اعتماد	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	۱				
همکار	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	۱			
صداقت	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	۱		
اطمینان	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	۱	
اعتماد اجتماعی	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	۱

																			ی
۱	**	**	**	**	۱۹*	**	**	**	۲۶**	۷۸**	۵۰**	**	**	**	۰/۰۲	۴۲**	۱۶*	خیانت	
	۰/۴۲	۰/۴۷	۰/۴۲	۰/۶۷	-۰/۱	۰/۵۷	۰/۵۲	۰	۰	۰	۰	۰/۵۷	۰/۶۴	۰/۵۷	-	-۰	-۰		
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد که بین نگرش به خیانت و باورهای ارتباطی رابطه منفی و معناداری برقرار است ($p < 0/01$)؛ و همچنین بین نگرش به خیانت و ابعاد تاریک شخصیت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد ($r = 0/52$ ؛ $p < 0/01$) و بین نگرش به خیانت و اعتماد اجتماعی رابطه منفی و معنادار برقرار است ($r = 0/42$ ؛ $p < 0/01$).

جدول ۵: نتایج تحلیل ضرایب رگرسیون نگرش به خیانت بر اساس باورهای ارتباطی

VIF	t	β	SEB	B	F	R^2	R	متغیرهای پیش‌بین	متغیرملاک
					۷۹/۱۲	۰/۳۳	۰/۵۷	باورهای ارتباطی	نگرش به خیانت
۱	۱۹/۲۹	-۰/۵۷	۰/۰۳	-۰/۲۹					

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد ۱۹ درصد از کل واریانس نگرش به خیانت به وسیله باورهای ارتباطی تبیین می‌شود. نتایج آزمون آنوا نشان‌گر معنی‌داری مدل رگرسیون می‌باشد ($F = 79/12$ ؛ $p < 0/01$). نتایج ضریب رگرسیون نیز نشان می‌دهد باورهای ارتباطی ($t = 19/29$ ؛ $p < 0/01$) می‌توانند نگرش به خیانت را پیش‌بینی کنند.

جدول ۶: نتایج تحلیل ضرایب رگرسیون نگرش به خیانت بر اساس ابعاد تاریک شخصیت

VIF	t	β	SEB	B	F	R^2	R	متغیرهای پیش‌بین	متغیرملاک
					۱۰۰۹	۰/۲۸	۰/۵۲	ابعاد تاریک شخصیت	نگرش به خیانت
۱	۷/۸۱	۰/۵۲	۰/۱۳	۱/۰۶	۶۱				

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد ۶۱ درصد از کل واریانس نگرش به خیانت به وسیله ابعاد تاریک شخصیت تبیین می‌شود. نتایج آزمون آنوا نشان‌گر معنی‌داری مدل رگرسیون می‌باشد ($F=۶۱/۰۰۹$; $p<۰/۰۱$). نتایج ضریب رگرسیون نیز نشان می‌دهد ابعاد تاریک شخصیت ($F=۷/۸۱$; $p<۰/۰۱$) می‌توانند نگرش به خیانت را پیش‌بینی کنند.

جدول ۷: نتایج تحلیل ضرایب رگرسیون نگرش به خیانت بر اساس اعتماد اجتماعی

متغیرملاک	متغیرهای پیش‌بین	R	R ^۲	F	B	SEB	β	t	VIF
نگرش به خیانت	اعتماد اجتماعی	۰/۵۷	۰/۳۳	۷۸/۹۸	-۰/۲۹	۰/۰۳	-۰/۵۷	-۸/۸۸	۱

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد ۷۸ درصد از کل واریانس نگرش به خیانت به وسیله مولفه‌های اعتماد اجتماعی تبیین می‌شود. نتایج آزمون آنوا نشان‌گر معنی‌داری مدل رگرسیون می‌باشد ($F=۷۸/۹۸$; $p<۰/۰۱$). نتایج ضریب رگرسیون نیز نشان می‌دهد اعتماد اجتماعی ($r=۸/۸۸$; $p<۰/۰۱$) می‌تواند نگرش به خیانت را پیش‌بینی کند.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج حاصل نشان داد که همبستگی منفی بین باورهای ارتباطی و اعتماد اجتماعی با نگرش به خیانت زوجین وجود دارد. به عبارتی به نظر می‌رسد هر چه دو بعد باورهای ارتباطی و اعتماد اجتماعی در فردی پایین‌تر باشد، میزان نگرش به خیانت افزایش می‌یابد. از طرفی، همبستگی مثبتی بین ابعاد تاریک شخصیت و نگرش به خیانت زوجین برقرار شد. به این معنی که هر چه ابعاد تاریک شخصیت در هر یک از زوجین بیشتر باشد، میزان خیانت نیز بالاتر خواهد بود.

در واریسی فرضیه اول، یافته‌ها نشان دادند که بین باورهای ارتباطی و نگرش به خیانت زوجین رابطه منفی وجود دارد. در تبیین این یافته باید بیان نمود که باورهای ارتباطی نقش بسیار مهمی در وقوع پدیده خیانت دارد. باورهای غیر منطقی درباره موقعیت‌های منفی به عواطف، تعارضات و تعاملات منفی منجر می‌شود و می‌تواند با ایجاد مزاحمت در ابراز عشق به دلزدگی و

خیانت منجر شود. نتایج آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که باور عدم تغییرپذیری همسر، باور تخریب کنندگی مخالف، کمال گرای جنسی و باور مربوط به تفاوت های جنسیتی با خیانت زناشویی رابطه معنی داری برقرار است. همبستگی بین باور عدم تغییرپذیری همسر و خیانت زناشویی نشان می دهد که اکثر افراد بدون داشتن اطلاعات علمی کافی در خصوص رفتار آدمی و تحول شخصیت این باور را با خود حمل می کنند که ویژگی های رفتاری ژنتیکی و پایدار است و فرد همین است که هست. نکته مهم در اینجا حضور این باور خاص است که در شرایط نارضایتمندی زناشویی، این مشکلات همسر است که ایجاد نارضایتمندی نموده و او باید تغییر کند ولی متأسفانه اگر بخواهد هم نمی تواند. در واقع هیچ یک از همسران به این نکته توجه نمی کنند که هر دو باید تغییر کنند. بنابراین افرادی که این باور را دارند امیدی به تغییر همسر ندارند و همین مسئله منجر به وقوع دلزدگی و در نهایت پدیده شوم خیانت می شود.

در تبیین فرضیه دوم، می توان چنین عنوان نمود که جونز و ویسر (۲۰۱۴) ابعاد تاریک شخصیت را با انواع الگوهای خیانت بررسی کرده و بر اساس نتایج به دست آمده اعلام کرده اند رابطه قوی بین خودشیفتگی و سایکوپاتی و خیانت وجود دارد. بر اساس این پژوهش بعد خودشیفتگی در بین زنان بیشتر دیده می شود. زنان بیشتر به علت کمبود عاطفه بین خود و همسر، اقدام به خیانت می کنند و دو بعد بعدی یعنی ماکیاولیسم و سایکوپاتی بیشتر در مردان دیده شده و رابطه زیادی با روابط یک شبه و انواع خیانت جنسی و بدون ایجاد رابطه حسی و عاطفی دارد. اینگونه افراد بیشتر راغب به ایجاد روابط کوتاه مدت هستند و به علت کمبود حس تعهد، خیانت در این گونه افراد زیاد است. در این پژوهش نیز همسو با پژوهش جدید، نشان داده شده است که میزان نگرش به خیانت در چنین افرادی مثبت است و این دسته از افراد بیشتر اقدام به خیانت و روابط زناشویی کرده و تحقیقات فعلی نیز در جهت تأیید نتایج تحقیقات گذشته جای می گیرند. آندرا پالینگ (۲۰۱۴) تحقیقی در خصوص رابطه بین پرخاشگری و مثلث تاریک شخصیت انجام داد که بر اساس این مطالعه پرخاشگری با خشم و خصومت و صدمه زدن به افراد تعریف می گردد. در مثلث تاریک شخصیت افراد سایکوپات و ماکیاولیسم افرادی ضد اجتماعی، بزهکار و استثمارگر بوده و رابطه مستقیمی با پرخاشگری نشان می دهند. در تبیین این پژوهش می توان گفت که به علت خصومت و خشم، زوجین نسبت به همدیگر دست به خیانت زده و معمولاً این اتفاق به جهت انتقام جویی از زوج خود صورت گرفته و به علت حس سودجویی و استثمارگری، گرایش به روابط فرازناشویی بیشتر می شود. جوناسو و لووانو (۲۰۱۲) طی تحقیقاتی که انجام داده اند به این نتیجه رسیدند که رابطه قوی بین ابعاد تاریک شخصیت و خیانت مخصوصاً روابط یک شبه و کوتاه مدت وجود دارد. به نظر می رسد به علت عدم تعهد و فقدان حس انسان دوستی و صداقت، در افرادی با ابعاد تاریک شخصیت مثبت تر به خصوص در دو بعد ماکیاولیسم و سایکوپاتی، روابط کوتاه مدت و غیر متعهدانه نگرش به خیانت مثبت است و نتایج تحقیق حاضر نیز همسو با این نتایج تحقیق جوسانو و لووانو، طبقه بندی می گردد. همچنین بر اساس نتایج ابعاد مثلث تاریک شخصیت قادرند

میزان نگرش به خیانت زناشویی را در زوجین پیش بینی کنند. به عبارتی میزان خودشیفتگی و ماکیاولیسم و ضداجتماعی بودن در پیش بینی میزان نگرش به خیانت زناشویی با زوج خود تأثیر دارد.

یافته های نظری نیز بیانگر همبستگی نسبتاً بالای میزان اعتماد اجتماعی افراد هر جامعه با سلامت اجتماعی است. اعتماد اجتماعی، تأثیر شایان توجهی بر سلامت روابط زوجین دارد، زیرا اعتماد، اضطراب را در زنان کاهش می دهد و زنان دارای اعتماد بالا، از دانش و مهارت بالاتر و در نتیجه، از سلامت مطلوب تری در روابط زناشویی برخوردارند. همچنین، با افزایش اعتماد در بین زنان، روابط اجتماعی و مشارکت زنان بیشتر می شود و اعتماد به آنها کمک می کند تا در شرایط نامطلوب و ناراحتی، احساس شادابی و نشاط داشته باشند، اما در صورت بی اعتمادی، زنان از نظر سلامت اجتماعی در وضعیت نامطلوبی قرار می گیرند. بنابراین، اعتماد پیش شرط تحقق سلامت روابط زوجین بوده که با چند سازوکار بر سلامت آنان تأثیر می گذارد:

۱. میانجی گری شبکه های اجتماعی (اعضای خانواده، گروه ها و اجتماع های مختلف): زیرا زوجین برخوردار از اعتماد اجتماعی، پیوند قوی تری با افراد جامعه دارند و در نهایت، از شبکه های حمایتی گسترده ای که خود سبب افزایش سلامت اجتماعی آنان می شود، بهره مند می شوند.
۲. افزایش پیش بینی پذیری: اعتماد با تأثیر بر ادراک زوجین از پیش بینی پذیری جامعه، قابلیت پذیرش دیگران و حس یگانگی با جامعه، قادر به ارتقای سلامت اجتماعی آنها است.
۳. افزایش احساس امنیت: اعتماد اجتماعی، احساس تعلق به جامعه را در زوجین افزایش می دهد و با افزایش احساس امنیت، بر وضعیت سلامت اجتماعی آنان اثر مثبت می گذارد.
۴. کاهش فشارهای اجتماعی: اعتماد اجتماعی، در شرایط نامطلوب به زوجین کمک می کند که به کمک افرادی که به آنها اعتماد دارند، فشارهای اجتماعی برآمده از چنین شرایطی را کاهش دهند و سلامت اجتماعی خود را بهبود بخشند.
۵. معنادهی به زندگی: اعتماد اجتماعی به زندگی زوجین معنا و مفهوم می بخشد، زندگی آنان را ساده تر می کند و از این طریق، به سلامت روابط زوجین کمک شایان توجهی می کند.

در کل، روابط ناسالم زوجین یکی از دلایل عمده از هم پاشیده شدن ازدواج است (هرتلین، وتچل و پیرسی^۷؛ ۲۰۰۵). خیانت اعتماد موجود در رابطه و سطح صمیمیت زوجها را کاهش می دهد. اغلب برای همسران زخم خورده التیام یافتن از رنج و فقدان حاصل از خیانت و اعتماد به دیگری در رابطه جدید دشوار است. آن ها نیاز دارند درباره تنها ماندن یا وارد رابطه جدید شدن

^۷. Hertlein, Wetchler, & Piercy

تصمیم بگیرند. متأسفانه هیچ آمار واقعی از زوج‌های دارای بحران روابط نامشروع و مسائل مربوطه در دست نیست. طبق آخرین آمارها ۱۷ درصد طلاق‌ها در آمریکا در اثر بروز روابط فرازنشویی بوده است و ۷۰ درصد زنان شوهردار و ۴۵ درصد مردان دارای همسر از رابطه نامشروع همسرانشان بی‌اطلاع بوده‌اند (لیتون تول^۸؛ ۲۰۰۳). در ایران نیز طبق آمار منتشر شده از سوی سازمان بهزیستی در سال ۱۳۸۷ علت ۶۷ درصد از قتل مردان به دست همسرانشان خیانت بوده است. ۳۳ درصد مردان هم با واکنش در برابر خشونت و حمله ناگهانی یا تهدید همسر مواجه بوده‌اند. بنابراین پرداختن حوزه‌های مختلف دانش به مسئله خیانت و نقش آن در بروز مشکلات خانوادگی و اجتماعی بیش از پیش اهمیت و ضرورت پیدا می‌کند. بی‌وفایی و خیانت از اموری است که نیاز است تحقیقات و پژوهش‌های بیشتری در مورد آن انجام گیرد، به بررسی علل آن پرداخته شود، و نتایج آن به صورت گسترده در اختیار عموم به‌ویژه همسران قرار گیرد تا از موانع آن بهره‌مند شوند. عوامل فردی زیادی با روابط ناسالم من جمله خیانت مرتبط می‌باشند، از قبیل: به‌وجود آمدن تغییراتی در شرایط زندگی، فروپاشی ارتباطات، تنوع‌طلبی، انتقام‌گیری، امنیت اقتصادی و عاطفی؛ می‌توانند تأثیرات مخرب در فرد و روابط زناشویی و ازدواج آن‌ها که جنبه روان‌شناختی دارد و باعث بهبود ارتباط می‌شود؛ زیرا می‌تواند نگرانی طرفین را به محیطی امن تبدیل کند. به اعتقاد کلین و استفورد^۹ (۲۰۰۴)، رفتارهای مثبت روزانه فرصت مناسبی برای زوج‌هاست تا صمیمیت خود را بیش‌تر به هم نشان دهند.

پژوهش حاضر با محدودیتهایی روبرو بود. محدود بودن جامعه آماری که تنها زوجین متقاضی طلاق را تشکیل می‌دهد، می‌تواند در سوگیری نتایج تأثیر بسزایی داشته باشد. کثرت سوالات و زمان بر بودن تکمیل پرسشنامه‌ها دیگر محدودیت پژوهش بود که می‌تواند تمرکز زوجین را مختل کرده و نتیجه سوالات فاصله قابل توجهی با حقیقت پیدا کند. با توجه به نتایج حاصل از تحقیق و با در نظر گرفتن اهمیت موضوع در سطح خرد خانواده و کلان اجتماع، برگزاری کلاس‌های آموزشی نحوه ارتباط موثر با همسر در دوران نامزدی؛ افزایش صمیمیت موثر بین زوجین با آرایه راهکارهای علمی و عملی توسط مشاور؛ تلاش برای ایجاد شناخت دو سویه زوجین از همدیگر و مشاوره مستمر جهت ایجاد و هدایت نظام خانواده و آشنایی زوجین با وظایف خود پیشنهاد می‌شود.

منابع

آزادی فرد، صدیقه؛ امانی، رزیتا (۱۳۹۵). رابطه‌ی باورهای ارتباطی و سبک‌های حل تعارض با رضایت زناشویی، دو فصلنامه علمی-پژوهشی، روانشناسی بالینی و شخصیت، دانشور رفتار، دوره ۱۴، شماره ۲، پیاپی ۲۷، ۳۹-۴۷.

^۸. Lytontholl

^۹. Kline, & Stanfford

برهانی زاد، شبنم؛ عبدی، رضا (۱۳۹۶). نقش ابعاد مثلث تاریک شخصیت در پیش بینی صمیمیت و نگرش به خیانت زوجین متقاضی طلاق، مجله اندیشه و رفتار، دوره یازدهم، شماره ۴۵.

جمشیدی، علیرضا؛ صاحبدل، حسین؛ و شکوری، زینب (۱۳۹۵). باورهای ارتباطی و تراز بی ثباتی پیوند زناشویی در زنان متأهل، مجله آسیب شناسی و غنی سازی خانواده، دوره دوم، شماره ۲، پیاپی ۴، ۱-۱۳.

دهقان، ابوالفضل؛ لواسانی، مسعود غلامعلی؛ مدنی، یاسر (۱۳۹۷). رابطه بین باورهای ارتباطی و دلزدگی زناشویی: نقش رابطه - ای ذهن آگاهی، مجله روانشناسی ۸۷/سال ۲۲، شماره ۳.

شهرستانی، ملیحه؛ دوستکام، محسن؛ رهباردار، حمید؛ و مشهدی، علی (۱۳۹۱). پیش بینی رضایت مندی زناشویی از روی متغیرهای باورهای ارتباطی و صمیمیت زناشویی در زنان متقاضی و عادی شهر مشهد، فصلنامه زن و فرهنگ، دوره ۱۴، شماره ۴، ۱۹-۴۱.

صفاری نیا، مجید و شریف، نسیم (۱۳۹۲). ساخت و بررسی ویژگی های روان سنجی پرسشنامه اعتماد اجتماعی. پژوهش های روان شناسی اجتماعی، ۳ (۱۱): ۴۷-۵۹.

علمردانی، سجاد؛ شاه محمدزاده، یحیی، نوری، حیدر و هاشمی نفرآبادی، محمد (۱۳۹۶). رابطه سه رگه تاریک شخصیت و ابعاد شوخ طبعی، فصلنامه علمی پژوهشی پژوهشنامه تربیتی، سال سیزدهم، شماره ۵۳، ۷۷-۹۰.

مدرسی، فاطمه؛ زاهدیان، حسین و هاشمی محمدآباد، نذیر (۱۳۹۳). میزان سازگاری زناشویی و کیفیت عشق در متقاضیان طلاق دارای سابقه خیانت زناشویی و فاقد سابقه خیانت زناشویی. مجله علمی پژوهشی ارمغان دانش، ۳۳-۳۰.

موفی، خدامراد، آزادی فرد، صدیقه (۱۳۹۴). رابطه دانش و نگرش جنسی و باورهای ارتباطی یا طلاق عاطفی، دو فصلنامه آسیب شناسی و غنی سازی خانواده، دوره اول، شماره ۲، ۳۴-۴۵.

نجفی پور، عباس؛ جعفری، مهدیه (۱۳۹۶). صفات تاریک شخصیت و کیفیت روابط اجتماعی در دانشجویان، روانشناسی معاصر، دوره ۱۲، ۱۷۸۰-۱۷۸۲.

Fincham, F. D., & Beach, S. R. (۲۰۱۰). Marriage in the new millennium: A decade in review. *Journal of Marriage and Family*, ۷۲(۳), ۶۳۰-۶۴۹.

Jones, D.N., Wisser. D. (۲۰۱۴). Differential infidelity patterns among the Dark Triad.? *J Pers Indiv Differ*. Vol ۵۷: pp ۲۰-۲۴.

Markman, H. J., & Floyd, F. (۲۰۰۲). Possibilities for the prevention of marital discord: A behavioral perspective. *American Journal of Family Therapy*, ۹, ۳۰-۴۸.

Mondak, J. J., Hayes, M. and Canache, D. (۲۰۱۷). Biological and psychological influences on political trust. Handbook on political trust, ۱۴۳-۱۵۹.

Newton, K., Stolle, D. and Zmerli, S. (۲۰۱۸). Social and political trust. The Oxford handbook of social and political trust, ۳۷.

Petersen, M. B. and Aarøe, L. (۲۰۱۵). Birth weight and social trust in adulthood: Evidence for early calibration of social cognition. Psychological science, ۲۶(۱۱): ۱۶۸۱-۱۶۹۲.

Whisman, M. A., Sheldon, C. T., & Goering, P. (۲۰۰۰). Psychiatric disorders and dissatisfaction with social relationships: Does type of relationship matter? Journal of Abnormal Psychology, ۱۰۹: ۸۰۳-۸۰۸.

